

Smittspridaren nr 1 2026

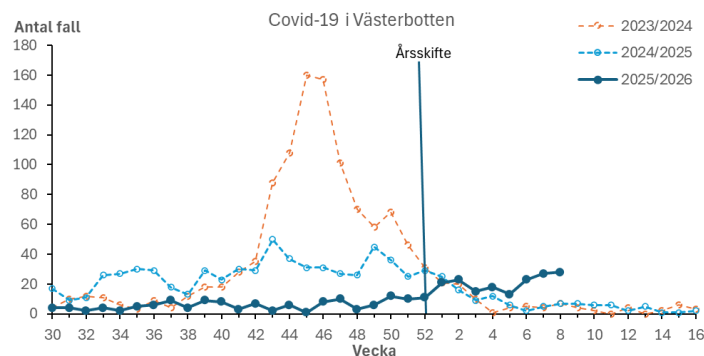
Anmälningar till Smittskyddsläkaren i Region Västerbotten under 2025

I detta nummer presenteras årsstatistik för de smittsamma sjukdomar som kan vara av allmänt intresse och som anmäls via Sminet eller av klinisk mikrobiologi under 2025. I länet bor 281 400 personer, varav cirka 80 % bor i kustkommunerna. Vissa justeringar i statistiken kan behöva göras i efterhand.

Vintersmittor och aktuellt läge

Covid-19

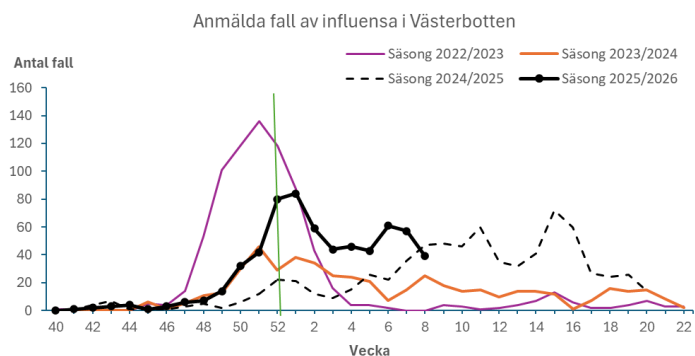
Smittspridningen av covid-19 låg under hösten 2025 på en låg nivå med enstaka fall per vecka (figur 1). En liten ökning av antal fall har sett de senaste veckorna men ingen tydlig topp. Denna trend ses även i resten av Sverige och Europa.

Figur 1: Diagram över antal fall av covid-19 per vecka under denna säsong 2025/2026 (mörkblå linje) och två föregående säsonger.

Influensa

Influensasäsongen 2025/2026 startade redan i december 2025 med topp kring årsskiftet för att sedan avta och öka igen (figur 2). Det är huvudsakligen influensa A som har cirkulerat under säsongen hittills men även några fall av influensa B har diagnostiserats under 2026 i Västerbotten. I stora delar av Sverige har H3N2 av K-variant dominerat medan vi i Västerbotten främst sett spridning av H1N1pdm09.

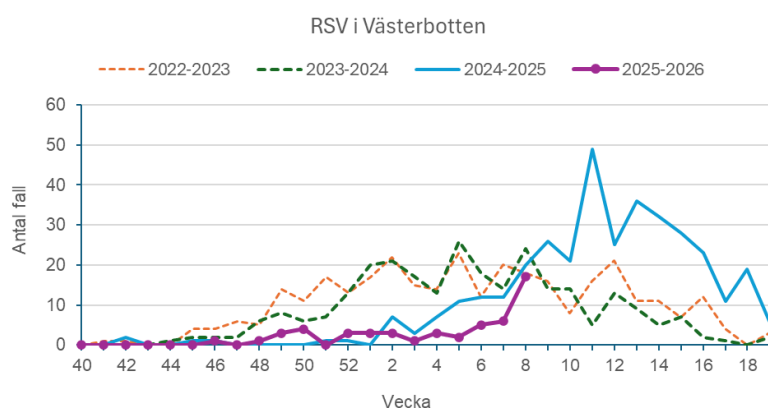
Figur 2: Influensasäsonger i Västerbotten sedan 2022, Nuvarande säsong 2025/2026 (svart linje) till och med vecka 8.

Tabell 1: Översikt över anmälda fall av influensa A, B och covid-19 per år i Västerbotten 2019–2025. Siffror inom parentes anger antal som smittats utomlands.

Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Covid-19	-	8548	20 323	33 641	1987	844	270
Influensa A	435	125 (1)	72 (0)	829	323	316	881
Influensa B	0	64 (0)	0	5	55	125	50

RSV (Respiratory syncyticalvirus)

RSV är en vanlig orsak till övre luftvägsinfektion och den vanligaste orsaken till nedre luftvägsinfektion hos barn under ett år. RSV säsongen startade vecka 5 i Sverige och antalet fall förväntas att fortsätta öka. Säsongen följer samma mönster som föregående säsong och i Västerbotten ser vi en tydlig ökning sedan vecka 8 (figur 3). Tidiga data tyder på att insatsen för att skydda spädbarn med förebyggande antikroppar (Beyfortus) som pågått sedan september haft god effekt på antalet allvarliga sjukdomsfall bland spädbarn. Beyfortus erbjuds alla barn födda mellan 10/9 2025 till och med 10/5 2026 och ges på BB-kliniker i länet ([Beyfortus för prevention av RSV-infektion Rikshandboken Barnhälsovård](#)). Fram till sista december hade 90 % av alla barn födda i Västerbotten fått Beyfortus på BB. NT-rådet har fattat beslut att Beyfortus även kommer att erbjudas under nästa säsong till alla nyfödda födda från 10 september 2026.

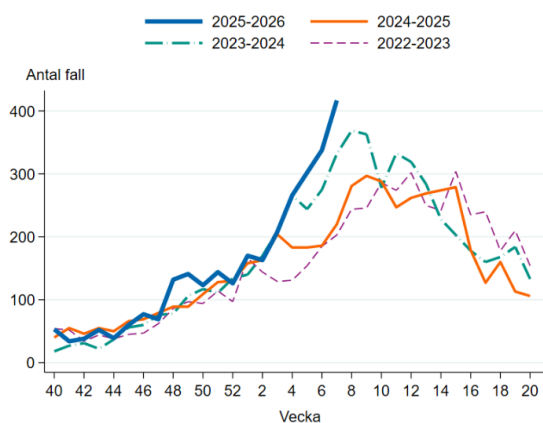

Figur 3: RSV-säsonger i Västerbotten sedan 2022, Nuvarande säsong 2025/2026 (lila) till och med vecka 8 och föregående säsong 2024/2025 (ljusblå linje) samt säsongerna 2023/2024 och 2022/2023.

Vinterkräksjuka (calici)

Vinterkräksjuka är inte en anmälningspliktig sjukdom men rapporteras genom frivillig rapportering från laboratorier.

Vinterkräksjukesäsongen pågår nationellt sedan vecka 49 och antalet fall har ökat sedan vecka 2 (figur 4) och är på en högre nivå än föregående 3 säsonger ([FoHM-Lägesrapport vinterkräksjuka](#)). Läget ser likadant ut i Västerbotten och det rapporteras om ett flertal utbrott på äldreboenden, förskolor och skolor.

Figur 4: Vinterkräksjukesäsonger i Sverige sedan 2022. Nuvarande säsong 2025/2026 (blå linje) till och med vecka 7 och föregående säsong 2024/2025 (orange linje) samt säsongerna 2023/2024 och 2022/2023.

Vaccinationer

Covid-19 och influensavaccination

Inför 2025/2026 ändrades rekommendationen för covid-19 vaccineringen så att personer 65–74 år utan underliggande sjukdom inte längre rekommenderas vaccination mot covid-19.

Rekommendationen för influensavaccinering är oförändrad. WHO har som mål att minst 75 % av alla som är 65 år och äldre ska vara vaccinerade mot influensa. I Västerbotten har 69 % av invånare 65 år och äldre vaccinerats mot influensa. Vi ser att färre som är mellan 65 och 74 år har vaccinerat sig mot influensa vilket sannolikt är en effekt av att alla i den gruppen inte längre rekommenderas vaccination mot covid-19. Vaccinationstäckningen för influensa och covid-19 är 79 % bland personer som är 75 år och äldre.

Pneumokockvaccination

Vaccination mot pneumokocker rekommenderas av Folkhälsomyndigheten till vuxna och barn över två år, om de har sjukdomar eller tillstånd som ger en ökad risk för allvarlig pneumokocksjukdom. Vaccination rekommenderas också till alla personer som är 65 år och äldre.

Januari 2026 ändrades rekommendationen till att alla riskgrupper nu rekommenderas vaccination med konjugerat pneumokockvaccin. I dagsläget finns Prevenar20[®] upphandlat. Till alldeles nyligen var det Pneumovax[®] som gavs till de allra flesta men nu rekommenderas det endast till enstaka patienter i kombination med ett konjugerat vaccin.

[Rekommendation om pneumokockvaccination till riskgrupper](#)
[Pneumokockvaccination \(Smittskydd Västerbotten\)](#)

Kikhostevaccin till gravida

Gravida rekommenderas vid varje graviditet att ta vaccin mot kikhosta för att skydda spädbarn mot kikhosta. Efter vaccinationen överförs maternella antikroppar till fostret och skyddet kvarstår upp till sex månader efter födseln. Under 2024 vaccinerades 84 % av gravida i Västerbotten mot kikhosta, medelvärde i Sverige var 72 % (58–89 %). Preliminära siffror för 2025 visar att 82 % av gravida vaccinerades under året.

HPV vaccination

I juni 2025 fattade regionfullmäktige beslutet att Västerbotten ska erbjuda gratis vaccination mot HPV (de betalar en besöksavgift) till personer under 27 års ålder som inte tidigare är vaccinerade. Det påbörjades i mindre skala under slutet av 2025. I början av 2026 ska en informationskampanj till målgruppen lanseras och möjligheterna att vaccinera sig öka. Vaccination är möjlig på hälsocentraler, på vaccinationscentrum i Skellefteå samt på infektionsmottagningen i Umeå.

Årsstatistik över smittsamma sjukdomar i Västerbotten under 2025

Magtarminfektioner och livsmedelsburna infektioner

Campylobakter: Under året anmäldes 127 fall, vilket är i nivå med 2024 då 129 fall anmäldes. En majoritet (63 %) var smittade i Sverige. Kyckling är en välkänd smittkälla för campylobakter och antalet fall brukar öka under sommarmånaderna med en koppling till resor och grillsäsing i Sverige. Ökning av humanfall i Sverige följer ofta efter att svenska kycklingflockar testats positivt för campylobakter.

Salmonella: Under 2025 anmäldes 23 fall av salmonella och av dem var 57 % smittade i Sverige.

EHEC (Enterohemorragiska Escherichia coli): Under året anmäldes 14 fall jämfört med 25 fall året innan. Majoriteten var smittade i Sverige (71 %).

Shigella: Under 2025 anmäldes 28 fall jämfört med 13 fall året innan. Alla utom en var smittade utomlands (96 %).

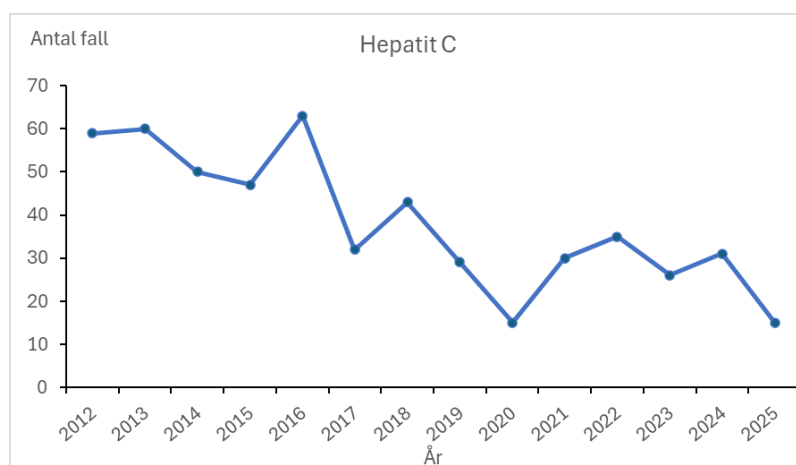
Tabell 2: Översikt över livsmedelsburna smittor per år i Västerbotten 2019–2025. Siffror inom parentes anger antal som smittats utomlands.

Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Campylobakter	163	107 (25)	93 (9)	162 (63)	120 (55)	129 (53)	127 (47)
Cryptosporidium	17(8)	11 (2)	3	29 (8)	9(4)	11(7)	8 (6)
EHEC	27(13)	15 (4)	10 (1)	15 (5)	17(5)	25(8)	14 (4)
Giardia	32(29)	30 (26)	35 (28)	34 (27)	13(11)	20(15)	8 (8)
Hepatit A	4(4)	0	0	0	0	0	1
Listeria	6	7	2	2	3	4	2
Salmonella	39(24)	29 (11)	7 (3)	21 (9)	28(9)	21(10)	23 (10)
Shigella	16(12)	0	8 (2)	19 (11)	17(17)	13(12)	28 (27)
Paratyfoidfeber	0	0	0	0	1 (1)	0	1 (1)
Tyfoidfeber	0	0	0	1(1)	0	1(1)	0
Yersinia	24(2)	1	3	3 (1)	0	3	3

Blodsmittor

Hepatit B: Under 2025 anmäldes 10 fall i åldrarna 28–74 år och medianåldern var 39 år. Alla var smittade utomlands. Hälften av fallen diagnostiserades i samband med gravid- eller migrantscreening.

Hepatit C: Under 2025 anmäldes 15 fall, jämfört med 31 under 2024 och 26 under 2023. En trend med en minskning av antalet fall har setts sedan sprutbytet infördes i Umeå under 2018. (Figur 5) En majoritet av nydiagnostiserade fall är smittade utanför Umeå med flest fall smittade inom Skellefteå sjukvårdsområde. Vanligaste smittväg är enligt anmälan intravenöst missbruk (73 %). Majoriteten av de nyupptäckta fallen var smittade i Sverige (80 %).

Figur 5: Nyupptäckta Hepatit C fall åren 2012–2025.

HIV: Under året diagnostiserades 11 nya fall, av dessa var 9 smittade utomlands och 2 troligtvis smittade i Sverige. Vanligaste smittvägen var sexuell kontakt med motsatt kön som angavs som smittväg för åtta fall.

Tabell 3: Översikt över blodsmittor per år i Västerbotten 2019–2025. Siffror inom parentes anger antal som smittats utomlands.

Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hepatit C	29(3)	15 (2)	30	35 (7)	26(5)	31(4)	15 (1)
Hepatit B kronisk	26(26)	13 (13)	12 (10)	13 (13)	11(11)	17(17)	10 (10)
Hepatit B akut	0	0	0	1 (1)	0	1	0
Hiv	15(13)	8 (7)	9 (7)	10 (10)	2(2)	10(10)	11 (9)

Sprututbyte öppnar i Skellefteå: Under 2026 kommer ytterligare en sprututbytesmottagning att öppna i länet. Den kommer att finnas på sjukhusområdet i Skellefteå och planeras hålla öppet två halvdagar per vecka. Den primära målsättningen med sprututbytesverksamhet är att begränsa smitta och smittspridning. Verksamheterna arbetar bland annat med provtagning för hiv, hepatit B och

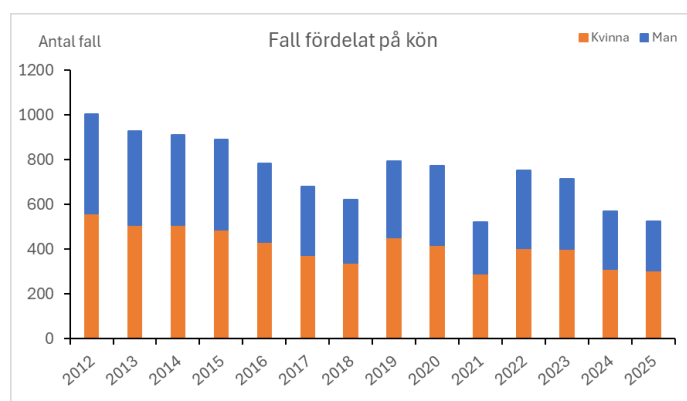
hepatit C och utför också vaccinationer. Sprututbytesverksamheter, utformade som lågtröskelmottagningar, kan bidra till en mer positiv kontakt med vården för personer som injicerar droger.

Sexuellt överförbara infektioner

Tabell 4: Översikt över sexuellt överförbara infektioner per år i Västerbotten 2019–2025. Siffror inom parentes anger antal som smittats utomlands.

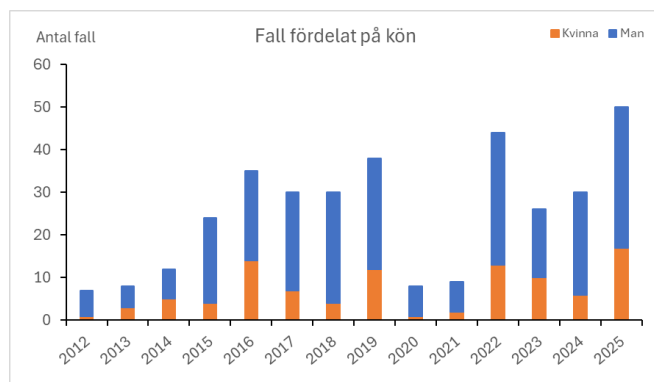
Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gonorré	37(13)	8 (2)	9 (1)	44 (10)	26(5)	30(9)	50 (10)
Klamydia	798(39)	772	521 (28)	751 (29)	713(43)	571(46)	525 (46)
Syfilis	10(4)	3 (2)	2(2)	2	3(3)	6(2)	4

Klamydia: Under 2025 anmäldes 525 fall av klamydia i Västerbotten vilket är en minskning med 8 % jämfört med 2024 (tabell 4 och figur 6). Minskningen ses i hela Sverige och störst är minskningen i åldersgruppen 15–24 år. Antal provtagna individer i Västerbotten ligger på ungefär samma nivå de senaste tre åren. Sedan pandemin ses en trend att en mindre andel av personer 15–19 år provtar sig än innan pandemin. Om detta beror på förändring i sexuellt beteende behöver undersökas närmare. Av länets klamydiafall var 306 (58 %) av juridiskt kvinnligt kön och 219 (42 %) av juridiskt manligt kön (figur 8). Medianåldern var 23 år (14–71 år) och flest fall ses i åldersgruppen 15–24 år (62 %, 324 st.). Vanligaste smittvägen var sexuell kontakt med motsatt kön (96 %, 502 st.). Av de som testats positivt för klamydia hade 472 smittats i Sverige (90 %).

Figur 6: Staplarna visar antal fall av klamydia i Västerbotten åren 2012–2025. Staplarna visar fördelning av antal fall mellan juridiskt kvinnligt kön (orange) och juridiskt manligt kön (blå).

Gonorré: Förra året anmäldes 50 nya fall av gonorré i Västerbotten. Detta är en ökning med 67 % från 2024 då 30 fall anmäldes (tabell 4). Av de diagnostiserade fallen var 33 personer av juridiskt manligt kön (66 %) och 17 personer av juridiskt kvinnligt kön (34 %) (figur 7). Majoriteten var smittade i Sverige (37 st, 74 %). Medianåldern för anmälda fall var 32 år och 54 % (n=27) var 30 år eller äldre. Vanligaste smittvägen var heterosexuell kontakt, 52 % (n=26) följt av sexuell kontakt med samma kön, 36 % (n=18).

Figur 7: Antal fall av gonorré i Västerbotten 2012–2025. Staplarna visar fördelning av antal fall mellan juridiskt kvinnligt kön (orange) och juridiskt manligt kön (blå).

Syfilis: Fyra fall rapporterades under 2025 varav tre var smittade i Sverige.

Zoonoser (infektioner spridda från djur eller insekter)

Under 2025 diagnostiserades 31 fall av sorkfeber och 54 fall av harpest i Västerbotten. Färre fall av harpest anmäldes under 2025 jämfört med de två föregående åren.

Under 2025 anmäldes fler fall av sorkfeber än under 2024. SVA rapporterade under hösten 2025 att det var ovanligt mycket skogssork i Västerbotten och att det kunde finnas en risk för många fall av sorkfeber i länet. Fram till och med 25 februari har 23 fall rapporterats under 2026, vilket är fler fall än under samma period 2023–2025 då i snitt 5 fall rapporterades under årets första två månader.

Tabell 5: Översikt över infektioner spridda från djur eller vektorburen via insekter per år i Västerbotten 2019–2025. Siffror inom parentes anger antal som smittats utomlands.

Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Denguefeber	3(3)	1 (1)	0	3 (3)	3(3)	3(3)	0
Harpest	53	16	34	111	180	67	54
Malaria	6(6)	3 (3)	2 (2)	3 (3)	3(3)	6(6)	2 (2)
Sorkfeber	49	14	92	154	36	13	31
TBE	1	0	0	1	1	2	0

Barnsjukdomar som ingår i nationellt vaccinationsprogram

Kikhosta: Under 2025 anmäldes 53 fall av kikhosta i länet med en medianålder av 26 år (0–73 år). Endast tre fall bland barn under 1 år och av dem var två inte vaccinerade.

Tabell 6: Översikt över infektionssjukdomar som ingår i barnvaccinationsprogrammet per år i Västerbotten 2019–2025. Siffror inom parentes anger antal som smittats utomlands.

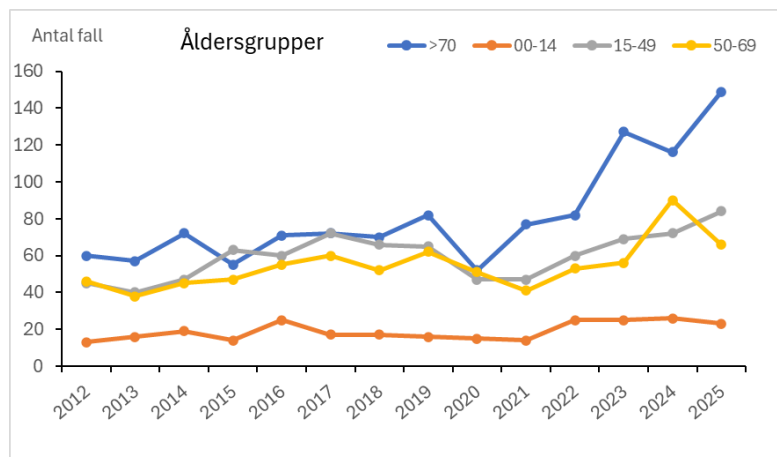
Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kikhosta	62(1)	15 (1)	1	0	0	117(4)	53 (1)
Mässling	0	0	0	0	0	0	0
Påssjuka	2(1)	0	0	0	1(1)	0	0
Rotavirus*				17	44	30	75
Röda hund	0	0	0	0	0	0	0

*Anmälningspliktig från 1 juli 2022

Inga fall av mässling eller röda hund har rapporterats i Västerbotten de senaste sex åren (tabell 6). Även fall med påssjuka är ovanligt, senast ett fall rapporterades var 2023. Rotavirus blev anmälningspliktig 1 juli 2022 och under 2025 anmäldes 75 fall, medianåldern var 38 år (0–98 år).

Multiresistenta bakterier

ESBL (Extended Spectrum Beta Lactamase): Under året anmäldes 322 fall, jämfört med 303 under 2024, en ökning med 6 % (tabell 7). Störst ökning av nya fall ses i åldersgruppen 70 år och äldre som ökat varje år sedan 2020 (figur 8). Fyra fall med ESBLcarba diagnostiserades under 2025 och samtliga av dessa hade smittats utomlands.

Figur 8: Antal fall av ESBL per år fördelat på åldersgrupper.

MRSA (Meticillinresistenta gula stafylokokker): Under 2024 anmäldes 101 nya fall, jämfört med 80 fall året innan (tabell 7). Sedan 2023 är det färre personer som rutinmässigt provtas i samband med smittspårning då fokus är att identifiera kontakter med riskyrke eller med regelbunden kontakt med vården. Störst ökning ses av fall med en klinisk infektion.

Två fall av pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin rapporterades under 2025 och inga fall av vancomycinresistenta enterokocker (VRE) rapporterades.

Tabell 7: Översikt över nya fall med multiresistenta bakterier per år i Västerbotten 2019–2025. Siffror inom parentes anger antal som smittats utomlands.

Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ESBL	221	165	179	221	279	303	322
ESBL carba	3(1)	1	2 (2)	4 (1)	4 (3)	9(6)	4 (4)
MRSA	105(41)	87 (30)	95 (17)	106 (38)	103(36)	80(23)	101 (33)
Pneumokocker med nedsatt känslighet för PC	13(2)	3	5	7 (1)	7(2)	2	1
VRE	6	0	4 (3)	0	2(2)	2(2)	0

Invasiva infektioner (infektioner i t.ex. blod eller likvor)

Pneumokockinfektion: 41 fall rapporterades under 2025 vilket är i ökning med 28 % jämfört med 2024 då 32 fall anmäldes (tabell 8). Medianåldern var 70 år, med en spridning i åldrarna 2–97 år.

Invasiva betahemolyserande grupp A streptokocker (iGAS): Under 2025 anmäldes 30 fall av invasiv GAS infektion i länet, detta är lägre än under 2024 då 58 fall anmäldes i Västerbotten. (tabell 8) Medianåldern för anmälda fall var 65 år med en spridning mellan 3–87 år.

Tabell 8: Översikt anmälda fall med invasiva bakterier per år i Västerbotten 2019–2025.

Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
iGAS	20	13	5	10	32	58	30
Haemophilus influenzae	3	0	1	5	8	4	7
Meningokockinfektion	4	2	0	1	2	2	1
Pneumokockinfektion	37	17	16	38	31	32	41

Övriga infektioner

Under året diagnostiserades sju fall av tuberkulos i länet av dessa var fem smittade utomlands. Fem fall av legionella rapporterades under 2025 och alla var smittade i Sverige.

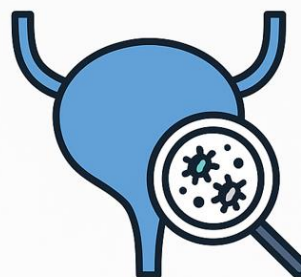
Tabell 9: Översikt över övriga infektioner som kan vara av intresse, åren 2019–2025.

Anmälda fall i Västerbotten	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Legionella	5(1)	3 (0)	3 (0)	2 (0)	2(0)	3(1)	5
Tuberkulos	12(10)	7 (7)	10 (8)	9 (7)	6 (5)	3(2)	7 (5)
Atypiska mykobakterier	8	6	3	9	9	8	3

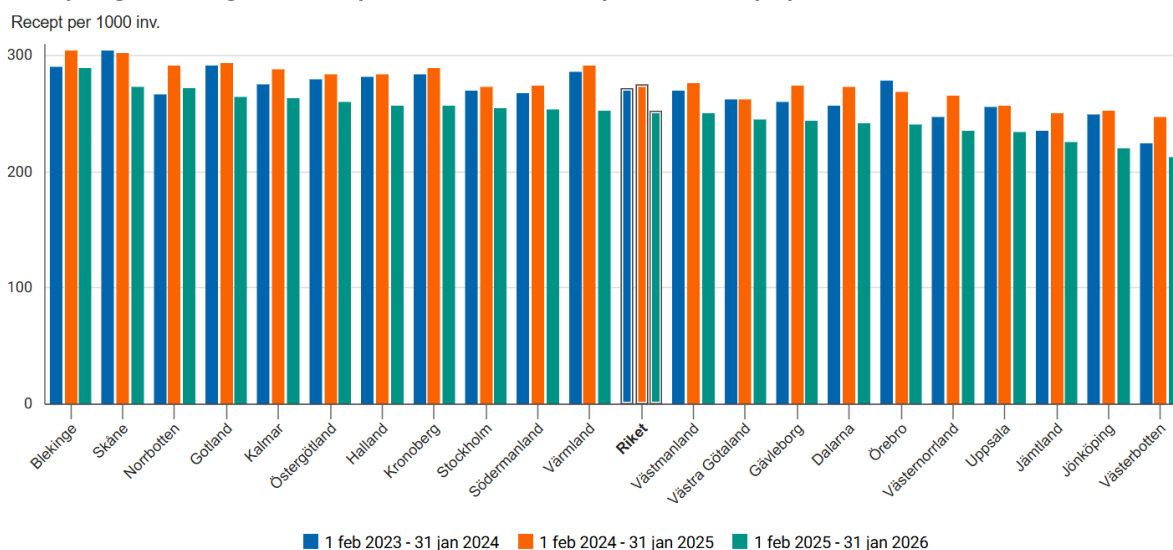
Strama (antibiotika när det verkligen behövs)

Strama Västerbotten jobbar mot antibiotikaresistens och för rationell antibiotikaanvändning i länet. Primärvården i Västerbotten har fortfarande lägst antibiotikaförskrivning i landet (figur 14). Under 2025 minskade förskrivningen i hela landet med 6 % och med 11 % i länet jämfört med 2024 (figur 14), under denna period förskrevs 215 recept per 1000 invånare i Västerbotten. Se mer statistik på <https://www.folkhalsomyndigheten.se/faktablad/antibiotikastatistik-oppenvard/>

UVI-smart är ett stramaprojekt som inleds våren 2026 i samarbete med kommunens äldreboenden i arbetet mot att förebygga uppkomst av urinvägsinfektion hos äldre och en del i att använda antibiotika endast när det gör nytta. Läs mer om projektet och se filmer och utbildningsmaterial på vår hemsida <https://www.regionvasterbotten.se/smittskydd/strama/uvi-smart>

Försäljning efter region och löpande 12-månadersperiod. Recept per 1000 inv, J01 exkl metenamin

Figur 14. Antibiotikaförskrivning inom öppenvården i Sverige med antal recept per 1000 invånare

Friskare förskola

En digital grundutbildning inom smitta och hygien riktad till personal på förskolor har i samarbete med BVH (barnhälsovården) arrangerats och dessutom har en utbildning om hantering av magsjukeutbrott getts. Projektet "Antibiotikasmart Sverige" pågår och i oktober kunde Hedlunda förskola i Lycksele bli den första kommunala förskolan i Västerbotten som diplomerades för sitt förändringsarbete inom hygien och smitta. Lycksele har som mål att diplomera alla sina kommunala förskolor under 2026. Umeå kommun har meddelat intresse att delta i projektet 2026. Med inspiration från Smittskyddet i Uppsala har vi fört en dialog med Umeå Universitet och förskolläraryrket för att få till utbildningsinsatser kring hygien och smitta med positiv respons.

Lathund handläggning av smittsamma sjukdomar enligt SML

För att underlätta handläggningen av smittsamma sjukdomar enligt smittskyddslagen finns en lathund riktad till sjuksköterskor och läkare inom primärvården. Lathunden finns på första sidan www.regionvasterbotten.se/smittskydd - Lathund för hälsocentraler angående smittskyddslagen.

Smittskyddsträff 29 september save the date!

Planera redan nu in detta datum. Mer information kommer innan sommaren och inbjudan med anmälningslänk skickas ut i början på augusti.

Vi som arbetar på Smittskydds-enheten Region Västerbotten:

Maria Marklund, smittskyddsläkare	090-785 14 00	maria.j.marklund@regionvasterbotten.se
Gunilla Persson, bitr smittskyddsläkare	090-785 20 15	gunilla.k.persson@regionvasterbotten.se
Therese Thunberg, bitr smittskyddsläkare	090-785 20 15	therese.thunberg@regionvasterbotten.se
Martin Angelin, bitr smittskyddsläkare	090-785 37 51	martin.angelin@regionvasterbotten.se
Anna Kauppi, smittskyddssjuksköterska	090-785 37 65	anna.kauppi@regionvasterbotten.se
Josefin Örnbjär, smittskyddssjuksköterska	090-785 37 49	josefin.ornbjar@regionvasterbotten.se
Denise Jarvis, smittskyddssekreterare	090-785 13 68	denise.jarvis@regionvasterbotten.se

